

EGYHÁZI- ES ISKOLAI SZEMLÉ

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként: szombaton

Előfizetési ára: egész évre 60 Lei, fél évre 30 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkéssz. hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Or-utca 1. sz. küldendők.

Fokozottabb lelkipásztori munkálkodás

Napról-napra jobban belátjuk, hogy egyházunk és egyházi intézményeink, elsősorban iskoláink fenntartásában teljesen magunkra maradtunk. Az egyetlen biztos alap, amelyre reá kell újra építenünk mindent: egyházunk tagjainak hitből származó áldozatkészsége. Erre építettek őseink hatalmas alkotásokat századokon át, erre építhetünk egyedül ma is! Megvan ez az alap ma is. Néha úgy látszik, eltűnt előlünk, mint a patak a hegyek belsejében, néha sziklákat találunk magunk előtt, mint Izrael szomszéd népe, de mint egykor Mózes vesszőjének érintésére, ma is megnyílnak a sziklák, sőt a szikláknál kövesebb szívek is és üdítő életet buzognak magukból.

A varázsvessző a mi fokozottabb lelkipásztori munkánk. Azt hiszem, nincs egyetlen lelkész sem, aki ne vallaná, vagy legalább ne érezné, hogy a jelen idők egészen más és sokkal több munkát kívánnak tőlünk, mint csak egy évtizeddel ezelőtt is. Munkaterünk többé nemcsak a templom és az iroda, hanem a nagyobbik része a kettőn kívül nyílik számunkra. Ma már be kell látnunk, hogy nemcsak azokra van szükség, akiknek maguknak van szükségük reánk, akik helyünkbe jönnek, hanem a többiekre is, mindenkire. Ma valóban hirdetésünk kell az ígét „alkalmas és alkalmatlan időben” s ha valaha, úgy ma igazán a jó pásztort kell követnünk, ki utána megy az egy eiveszettnek.

Nemcsak a róm. kath. egyházak, de nagyobb városok református egyházai is bizonyítják, hogy szükség van az egyházban különböző egyesületek szervezésére. Az iskolából kikerülő gyermekek egyesítésére, vallásos és egyházas gondolkodásban, érzésben, megtartására szolgálnak az *ifjúsági egyesületek*, mint konfirmált ifjak és leányok társasága. Ezek az alakulások nemcsak a vallásos nevelés foglaltságának eszközei, hanem egyszersmind az önképzésnek, a művelődésnek is. Az egyesüle-

tekben, vagy ezektől függetlenül is önként kínálkozik igen sok helyen az *énekkarok* szervezése. Ma kerületünkben sok helyen nem működhetik más énekkar, mint az egyházi. Ragadjuk meg tehát az alkalmat és mutassuk fel a dalt és éneket szerető hiveink előtt. Ne feledjük el, hogy az új énekeskönyv dallamait így sajátíthatjuk el legkönnyebben.

Egyes nagyobb helyeken a *nőegyletek* alakításában és munkájában találhat sok gyönyörűséget és nyerhet sok erőt a lelkész. Ezekben nyílik mód egyházunk egyik elhanyagolt feladatának, a szegények gondozásának, a szeretet munkáinak cselekvésére. Vannak gyülekezetek, melyeknek hivei házaknál összegyűlve énekelnek, bibliát olvasnak, a maguk módja szerint magyaráznak. Ezeknek gondozása, sőt belőlük rendszeres *bibliakörök* alakítása különösen fontos, mert megfelelő szervezéssel nagy ellensúlyozói a különféle és egyre elszaporodó szektáknak, míg elhanyagolásuk esetén könnyen azoknak zsákmányává lesznek.

Nem állítom, hogy ezeket az egyesületeket mindenütt egyszerre meglehet teremteni, de állítom, hogy nincs gyülekezet, melyben egyet-kettőt virágzóvá ne lehetne tenni. Csak a kezdet nehéz, a szervezés első munkája, de azután ezek lesznek a lelkész munkájának megkönnyítői, valóságos munkatársai.

A bekövetkezett őszi, majd jövő téli esték kínálva kínálkoznak e munkák megkezdésére, de ezeknél is jobban egy másik eredményes munkálkodásra: a *vallásos délutánok, estélyek* rendezésére. Nem volna szabad lenni egy gyülekezetnek sem, melyben minden télen ne tartanának nehányat. Minden második, harmadik vasárnap, amint a viszonyok engedik és amint a műsort össze lehet állítani. De ezt is nagyon könnyen meglehet oldani. Legyen minden összejövetelnek egy tisztán lelki vallásos része imádsággal, elm. kedéssel, aztán legyen egy általánosabb egyházi része aktuális kérdések, egyházi és iskolai feladatok fejtegetésével. Ezek szolgálhatnának kedvező eszözü a felekezeti iskola és faji műveltségünk érdekében való propaganda működésekre. Ter-

mészeten gyülekezeti vagy esetleg magánének, szavatok stb. élénkíték a műsort. A második részben szükség esetén helyet nyerhetnének irodalmi felolvasások stb. természetesen lehető vonatkozásban egyházunkkal, esetleg egyháztörténelmünkkel.

A vallásos estélyek ünnepélyesebbé, vonzóbbá tételére minden lelkész társnak őszintén ajánlom legalább havonként egy-egy idegen kollégának a felkérését, illetve a *csereszolga* bevezetését. Kellő előkészítés és megfelelő rendezés mellett nemcsak vonzó, de nagyon áldásosak ezek. Csakhogy üzzünk el szívünkben minden féltékenységet és ne lebegjen semmi más előttünk, mint Isten országa, az Ur Jézus Krisztus anyaszentegyháza!

Ilyen és hasonló eszközökkel és az ezek által való fokozottabb munkálkodással tehetjük buzgóbbá hiveinket, vezethetjük el a jelen nagy feladatainak megértésére és ébreszthetjük fel szívükben azt a régi kiapadhatatlan áldozatkésztséget, melyen megtarthatjuk és egyre virágzóbbá fejleszthetjük egyházunkat, iskoláinkat és minden intézményeinket!

Debreczeni István.

Szemle.

Reformáció. Gondoltunk-e rá emlékezéseink ünnepléseink között, mit jelent e szó: reformáció? Ha igen, olyan könnyű megtalálni a célt, a magunk és egyházunk célját a jelenben és az életlehetőséget a jövőre. Reformáció: visszaalakítás. Nem hitújítás, mint meggondolatlanul református emberek is mondják, sőt írják, mert a hit a régi maradt, hanem a hitről való vallás visszaalakítása a régi alakra és visszaalakítása a vallás külső testének: az egyháznak, ez volt a reformáció. Így kell reformálni ma is szüntelen vallást és egyházat, vissza kell alakítani a vallást és vallásosságot a régi hitre. Arra a hitre, mely nemcsak tan volt, hanem élet. Életté kell tenni a hitet, minden erőnkkel azt munkálni, hogy ez a hit lássék meg az egyén és az egyház életén. Ez a reformáció már ott van a szívekben és az elmékben az egész protestáns világban és terjed ellenállhatatlanul.

Ha a reformáció szót a visszaalakítás értelmében nézem, megtalálom benne egyházunk külső anyagi életének alapját és reá vonatkozó feladatunkat. Visszaalakítani anyagi berendezését is a régire, az ingadozó pénzérték helyett az egyetlen biztos alapra: a terményértékre s ahol már lehet az önkéntes adózásra. De ezt is csak ott lehet, ahol a vallásosságban, az életben és a lelkekben is végbemegy a reformáció.

Kulturkép. Szeptemberi verőfényes vasárnap délelőtt volt az iskolai év kezdetén. Három tanyai fiatal kisebb gazda állított meg a városháza táján, hova férfiak a templomból kijövet, össze szoktak gyülekezni a hirdetések, a „currens” meghallgatására, meg a hét eseményeinek megbeszélésére. De a három tanyai embert most nagyobb dolgok hozták be 8–9 kilométer távolságról. Ugy hallották, hogy mivel a határnak azt a részét, ahol ők laknak, rövidesen Magyarországhoz fogják csatolni, a község az ott levő iskoláját eladja, sőt talán le is bontatja. Tanácsot kértek: mit tegyenek. Igyekeztem megnyugtatni őket, hogy ez aligha fog megtörténni, de ha mégis megtörténne — hiszen minden lehet — vegyék meg ők az iskolát. Az atyafiak megnyugodva váltak el és illetékes helyen mindjárt azon kezdtek, hogy készek az iskolát azonnal megvenni. — Két része van e képnek: egy sötét és egy ragyogó. Egyik a terv, mely az iskola eladására irányul és a valóság, mely szerint az iskolaberendezését elhordatták és a mai napig sem tanítanak, másik a szeretet, mely az egyszerű emberek szívében ég az iskola, a műveltség, gyermekeik művelődése iránt. Amint nézem a képet, az én szívem is megtelik fénnel, ragyogással, fajom szellemi jóságával, mert látom testvéreim szívében a láthatatlan tüzet, melyet sokszor hamu takar, de ha a szél lefújja róla, izzani, világítani kezd. Ott van most is és a mi hivatásunk, hogy ne hagyjuk elaludni, hanem fölszítsuk és lobogásba hozzuk.

A bihari református egyházmegye közgyűlése.

A harminc egyházközségre apadt bihari egyházmegye november 3-án tartotta meg őszi rendes közgyűlését, Csernák Béla esperes és dr. Thúry Kálmán gondnok elnöklése alatt.

Ezen a gyűlésen tett esküt a két újonnan választott lelkész tanácsbíró Könyves János biharszentjánosi és Tarnóczi Lajos bihari lelkész, továbbá dr. Sarkady Sándor egyházmegyei világi jegyző, akik lelkes szavakban ajánlották fel munkaerejüket az egyházmegye szolgálatára.

A esperes jelentését 1921-ről dr. Bodnár Gábor egyházmegyei jegyző olvasta fel egész terjedelmében, amely jelentés kapcsán a közgyűlés szigorúan utasította a lelkészeket, tanítókat, hogy mindenütt ifjúsági egyesületeket szervezzenek, különösen az iskolát elhagyott (konfirmált) mindkét rendbeli ifjúságnak egyesületbe tömörüléséről gondoskodjanak elodázhatatlanul. Felhívta a lelkészeket, hogy sohasem elégedjenek meg — bár mily kevesen legyenek is a templomban — egy-

szerű könyörgés tartással; sőt a lelkészegyesület foglalkozzék azzal a gondolattal, hogy a Bibliát a hétköznapi istentiszteletek alkalmával és állandóan olvassák, hogy így vasárnap délután a református hitigazságokat tárgyaló kate magyarázatokban, hétköznapi bibliaolvasásban legyen részök a híveknek.

Az időközi esperesi jelentés kapcsán tudomásul vette az egyházmegye az esperes sürgős ügyekben tett intézkedéseit, így pl. a leégett pelbárhidai parochia építésére kiadott engedélyt, amely parochia ma már a hívek és a testvérgyülekezetek áldozatkészségéből felépült és szebb mint volt. A pelbárhidaiak szomorú esetéből kiindulva rendelte, hogy az egyházi épületek a mai való értékének megfelelően biztosítsanak, s ha ezt a presbyterek elmulasztánák, az esetleges kárért anyagilag felelősek.

Az egyházmegye elhatározta, hogy megiratja annak a husz esztendőnek történetét, amely Sulyok István vezérsege alatt folyt le.

Az egyetemes egyházi adó kérdését dr. Bodnár Gábor jegyző terjesztette elő.

Ezzel a kérdéssel a lelkészek előző napon külön értekezleten foglalkoztak. A világi tanácsbíró kar pedig még előbb megismerkedett az egyházközségekből e tárgyban felérkezett anyaggal, s a jelenlevőkre különösen dr. Czegléd-Miklós egyházmegyei ügyész [erdélyi pap-fiú] lelkes felszólalása gyakorolt nagy hatást, aki beszámolt a nagyenyedi értekezleten hallottakról, s meggyőzően hirdette, hogy a kérdéssel szemben el kell nyomni minden kishitiséget, kivált kevésbé intelligens egyháztagok előtt nem szabad pesszimisztikusan nyilatkoznunk.

A beérkezett adatokból nyilvánvaló, hogy egyházközségeink közül sok már most megközelíti teherviselésében a 30 leies fejkvótát, pl. Nagyszántó, Hegyközpályi stb.

Az egyházmegyei közgyűlés a cél roppant jelentőségétől áthatva a szilárd elhatározottság egységével mondotta ki, hogy az egyetemes adó behozatala szükséges és annak megállapítását az egyházkerületől várja.

Élénk érdeklődés mellett referálta dr. Szeghalmy Sándor világi jegyző az egyházfegyelemre vonatkozó javaslatot. Az egyházmegye a javaslatot örömmel üdvözölte és kimondotta, hogy megköveteli a lelkészektől, presbyterektől, hogy a hívek lelki gondozását lelkiismeretesen teljesítsék; a lelkészek magok között a lelkesi testület tagjai felett szigorú bírálatot és fegyelmet gyakoroljanak, legalább negyedévenként lelkesi köri értekezleteket tartsanak, ahol egymás munkáját, belmissziói tevékenységét és eredményét megvitassák, terveiket, tapasztalataikat egymás elé tárják; —

tekintettel arra, hogy a jelenleg fennálló törvényeink a kötelességét megszegő, hitetlenül élő, s általában egyházellenes magatartást tanúsító egyháztagokkal szemben nagyon hiányos rendelkezéseket tartalmaz, pld. az urvacsorától eltiltásra, a gyülekezetből kizárásra vonatkozólag semmi törvényes intézkedés nincs; felhívja a lelkészegyesületet, hogy ezekre vonatkozólag készítsen indokolt javaslatot a törvényhozó testület elé leendő fölterjesztés végett.

Az egyházmegye közgyűlése elrendelte, hogy 1923 január 1-től minden gyülekezetben kizárólag az új énekeskönyv használtassék.

Végül dr. Thúry Kálmán gondnok bejelentette a tisztikar lemondását, miután a decennium letelt. A tisztújítás elrendeltetett. A szavazatokat december 15-ig kell beküldeni az esperesi hivatalba.

A nagybányai egyházmegye közgyűlése.

A szatmári és máramaros-ugocsai egyházmegyék ideátszakadt részei hozzákapcsolásával megnövekedett nagybányai egyházmegye, november hó 2-án és 3-án tartotta közgyűlését a szatmári református egyház tanácstermében.

A terjedelmes esperesi jelentés nyomtatásban szét lett osztva, az abban foglalt előterjesztések tudomásul vétettek.

Legfontosabb tárgya volt a közgyűlésnek a kulturadó kérdésében való véleményadás. A gyűlés napjáig 34 egyház presbyteriumának a véleményadása érkezett be s ebből 22 határozottan ellene mondott a lélekszám után kivetendő 30 leies központi kulturadónak s így előre látható volt, hogy a közgyűlésen sem lesz annak többsége.

Hosszas vita után az lett az egyházmegye határozata, hogy az erdélyi mintára kivetendő 30 leies kulturadót — a presbyteriumok többségének a beérkezett véleménye alapján — nem véleményezi. Követeli az iskolai államszegélyeknek a békeszerződés szerint való folyósítását. Az elemi iskolák fentartását az egyes egyházak kötelességének tartja, a tanítók fizetésének a minimumát évi 12,000 leiben állapítja meg, melyet az iskolafenntartó egyházak tartoznak kiszolgáltatni. Evégett a tanítók fizetését a helyszínére kiszállítás után egyöntetűleg értékelte. A szegényebb egyházak iskoláinak a támogatása végett segély-alapot létesít az egyházmegye, evégből az eddigi 50 banis egyházmegyei járulékon felül még 50 banit szed be lélekszám után számítva az egyes egyházaktól. A középiskolák fenntartását azonban az egész egyházkerület közösgyűlésének tekinti az egyházmegye, ennél fogva javasolja, hogy a legszükségesebb kiadások beállítása után mutatkozó

hiány fedezését az egyházkerület közigazgatási költség kivetésével eszközölje.

Az egyházaktól beérkezett adásvételi díjlevél és adóügyeket letárgyalta az egyházmegye.

Mivel pedig a nagybányai egyházmegye tisztikarának a mandátuma az 1922-ik év végére lejár s addig míg az egyházmegye területi új beosztását nem igen végezi el az egyházkerületi közgyűlés, a presbyteriumnak csak 1923 év május 31-ikéig kötelesek szavazataikat beadni s az új választás befejezéséig a jelenlegi tisztikar bízott meg az ügyek vitelével.

A kárpátaljai református egyházkerület alakuló közgyűlése.

Csehszlovákia területén eddig két egyházkerület alakult már: a dunántuli, melynek püspöke Balogh Elemér, s a tiszáninneni, melynek püspöke Pálóczi Zinke István. A Ruszinszkóba eső 78 gyülekezet eddig szervezetlenül állott. A múlt héten azonban mind a hetvennyolc gyülekezet elküldte képviselőit Beregszászba alakuló gyűlésre. Megjelent minden gyülekezet lelkésze, tanítója, gondnoka, máramarosi, ugocsa, beregi, ungi egyházmegyei tisztikara; úgy hogy közel 800 főnyi református hívő gyűlt össze az egyházmegyei közti bizottság elnökeinek meghívására.

Mindenekelőtt kimondták, hogy „kárpátaljai református egyházkerület” neve alatt kerületté szervezkednek s addig is, míg a püspököt és a főgondnokot stb. megválasztanak, *püspök-helyettesnek Biky Ferenc* máramarosi-ugocsa esperes, nagyszőlősi lelkész, *főgondnok-helyettesnek Ráthonyi Ákos* máramarosi-ugocsa helyettes egyházmegyei gondnokot megválasztotta.

Biky Ferenc h.-püspök nagyszabású programbeszédének meghallgatása után a gyűlés kimondotta, hogy a *helyettes elnökséget megbizta*, hogy tárgyaljon a szlovenszkói [tiszáninneni] kerület vezetőségével, az ungi egyházmegye ama 13 egyházközségének hovatartozandóságáról, amely politikailag Ruszinszkó tartományhoz van kapcsolva; kérje ennek a 13 egyháznak elbocsátását, miután a pozsonyi minisztérium ezeknek minden ügyét elutasítja, mint hozzá nem tartozókat; továbbá Ruszinszkó kormányzójával tárgyalja meg, mivel járulna hozzá az állam a kerület adminisztrációs költségeihez; ennek a hozzájárulásnak figyelembevételével készítsen költségvetést a legközelebbi közgyűlés elé, amely gyűlés hivatalba lenne elrendelni a szavazást a tisztikarra.

Biky h.-püspök úgy nyilatkozott, hogy a kerületté szervezkedés kérdése most már csak napok kérdése.

Hát a mi kerületünk ügye mikor dől el?

Magyar Református Naptár.

A napokban hagyta el a sajtót fenti címmel a Református Lelkészegyesület múlt évi naptárát helyettesítő kalendárium, melyet a Lelkészegyesület közbejött akadályok miatt nem adhatott ki és amelynek kiadására lapunk kiadója Béres Károly nagyváradi nyomdatulajdonos vállalkozott.

Rövid kivonatban itt közöljük a naptár tartalmát.

Naptárrész, fekete-vörös nyomással, jegyzet-naplóval, hivatalos ügyek jegyzéke, a naprendszer csoportja, csillagászati évszakok. — Névnapi betűsoros jegyzéke. — A mi naptárunk. Irta dr. Kecskeméthy István. — Újévi köszöntő magyaroknak. Szombati-Szabó Istvántól. — Református hit és jellem. — Nagy Károly és Sulyok István püspökök életrajza, Nagy Vilmostól. — Megváltók a földön. Hitetlenek, versek Szabolcska Mihálytól. — A százesztendő Petőfi, Szabolcska Lászlótól. — Herrnhuti emlék. Irta Könyves Tóth Kálmán. — Az Urnak utjai. Varga Gyuláné fordította angolból. — A szövetséges és társult főhatalmak, valamint Románia között 1914 december 9-én Párisban kötött szerződés. — Sohse bánd meg, Willian György. — Képek a paróchiáról. Irta Csekme Ferenc. — A rossz cseléd. Vers. X. m. — Egy híres erdélyi nyomdász. Irta Gergely Ferenc. — Keresztyén család. Irta Kádár Géza. — A nagyváradi tanítónőképző intézet, internátus és polgári vagy leányközépiskola. Irta Nagy Vilmos igazg. — A magyar reformátusok egyházi elhelyezkedése. — A jó öreg tiszteletes asszony. Vers. Vályi Nagy Gusztávtól. — Emlékezzünk! Irta Debreczeni István. — A határ is kárt szenved... a nyáj is elpusztul... pásztor nélkül. — Melyik az ostoba? — A bolsevista. Rozsonday Ádámától. — Furcsa históriák. Tarnóczy Lajostól. — A felekezeti iskolák és az egyetemes egyházi adó. — A nagyenyedi Bethlen-kollégium 300 éves jubileuma. — Ültessünk gyümölcsfákat. Irta Váry András. — Kerti és gazdasági tudnivalók. — Posta díjszabás. — Az állatok betegségéért való szavatosság, ellési naptár. — Vásárok jegyzéke.

Ezen dus tartalomhoz méltó köntös a naptár gyönyörű kétszínnyomású címlapja, melyet a Nagyvárad-újvárosi templom művészi rajza ékesít.

A naptár anyagi sikere is teljesen biztosítva van, mivel a nyomtatott 10.000 példányból már az előállítás ideje alatt 8000 példánynál többet megrendeltek Lelkésztársaink, mely által úgy Lelkészegyesületünknek, mint kulturális célokra tekintélyes összeg fog jutni, mivel a naptár szerkesztői és kiadója a tiszta jövedelmet ezek céljaira fordítják.

A naptárak expedíálása most folyik és azokat a megrendelők a legrövidebb idő alatt kézhez kapják.

Ára 8 lei, melyből két lei az elárusítót illet.

Egyházi hírek

Kulturadó. Örömmel értesülünk és adjuk közre, hogy a szatmári és németi-i egyházak presbyteriumai az egyetemes kulturadó ügyében hozott határozatukban kimondták, hogy készek a lélekszám szerinti 30 leies adó elvállalására és befizetésére.

Az első adomány a néplap és sajtóalapra. Az első 100 lei már beérkezett az egyházkerület pénztárába a kerületi sajtóalapra. Nagyványi egyházunkból jött, október 22-iki perselypénz fejében. Persze, könnyű a főjegyző urnak, ő ismerte a kerület idevonatkozó 49. sz. határozatát, mielőtt azt a lapunk legutóbbi számában megjelent 1513. sz. püspöki körlevél ismertette volna. Most már azonban megtudták belőle kedves lelkésztársaink, hogy a november 12-iki perselypénz is szolgálhat e szent célra. A fontos az, hogy hirdessék meg az adakozást, a hívek meg adakozzanak, az egyház pénztára pedig küldje meg az adományokat minél előbb a kerületi pénztárba. [Nagyvárad, Őr-utca 1.] Az adakozásokat nyugtatjuk. Mint értesülünk Nagyváradon is szép eredménnyel folynak az adakozások a Néplap alapjára.

Reformációl ünnepélyek. A reformáció évfordulóját a nap jelentőségéhez méltó módon ünnepelték meg egyházaink, különösen a nagyobb gyülekezetek. Így Nagyváradon, Szatmáron és Nagyszalontán. Részint az előző vasárnapon, részint október 31-én, vagy mindakét napon, pl. Nagyszalontán is, hol vasárnap délelőtti istentisztelet mellett délután a gyülekezet, kedden délelőtti pedig az összes iskolák ifjúsági ünnepélye volt.

Lelkészi meghívás. A nagyszalontai egyházmegyében levő kisnyégerfalvai gyülekezet Kovács Zsigmond nyug. volt nyírlövői lelkészt lelkésztanítójává meghívta. A 40 családból álló maronyi kis egyház, mely 100 esztendőn át leányegyház volt, bámulatos erőfeszítéssel és példás áldozatkészséggel a legnehezebb időben alakult már pár éve anyaegyházzá és még nagyobb áldozatot hoz, midőn 20 mm. terményt, 16 méter fát, minden gyermek után 60–80 leit fizet, a lelkész földjét megmunkálja, csak azért, hogy lelkész hirdesse az Isten igéjét. Ha ugy egyházaink csak felényi áldozatra vállalkoznának is, milyen virágzó egyházi és kulturális élet kezdődhetnék meg.

A belényessonkolyosi egyházba meghívott Balogh Zoltán október 22-én foglalta el állását. A templomot zsufolásig megtöltő gyülekezet előtt tartotta meg Luk. 9. r. 2. v. és Filip 1. r. 17. v. alapján építő és hatásos beköszönő beszédjét. — Isten áldása legyen a pásztoron és gyülekezetén.

A magyarországi református egyház vesztesége. A volt magyar református egyház 2085 egyházközségéből az anyaországban mindössze 1020 egyház maradt, míg a többi 1065 anyaegyház 989.268 lélekkel az utódállamokba került. Erdélyben van az egész egyházkerület 562 egyház 462.426 lélekkel; a tiszáninneni kerületből lecsatoltatott 139 anyaegyház 93.770 lélekkel; a tiszántuliból 222 egyház 298.800 lélekkel; a dunántuliból 86 egyház 85.212 lélekkel és a dunamelléki-ből 55 egyház 49.057 lélekkel. Az anyaországbeli egyházak köréből a következő híreket vettük:

Egyházi bál. A talistótfalusi gyülekezet a tavaszkor elhatározta, hogy harangot rendel és az árát közadakozásból gyűjti össze. Már össze is gyűlt 120.000 korona, mikor többen azt indítványozták, hogy rendezzenek bált a harangalapra. Mivel a bál rendezése a gyülekezet legkomolyabb tagjaira megpróbáltatást jelentett volna, a presbyterium a lelkész előterjesztésére kimondotta, hogy nemcsak hogy nem rendez bált, de annak tartását sem engedi meg. Ehelyett új, személyes gyűjtéssel pótolta a bál elmaradt jövedelmét az egy napi új gyűjtés 520.000 koronát eredményezett. Vajjon mikor jutunk mindenütt oda, hogy nemcsak az alkohol cseppjeiből és a mammon morzsáiból jut valami Istennek és egyházának, hanem az övé lesz az is, amit eddig ezekre adtak.

Könyves Tóth Kálmán, a debreceni lelkészek nestora szeptember első napjaiban töltötte be lelkészkedésének 60-ik esztendejét.

Protestáns Naptár ad ki az 1923-ik évre ismét Béteky Lajos szatmári lelkésztársunk. A naptár bolti ára 10 lei lesz, de a lelkészek a pénz előleges beküldése mellett esetén 8 leiért kapják. A szépirodalmi részt a legkíválóbb íróink írták s a naptár a falusi nép számára szükséges tudnivalókkal fel lesz szerelve. Rendelések a szerkesztő címére küldendők.

Favágó diákok. A kecskeméti református főgimn. tanulói a tanárok vezetése mellett maguk vágták ki a szikrai erdőből a gimn. téli fűtésére való tűzfát. Ime ez is egy módja az iskola terhein való könnyítésnek.

Kalassay Sándor clevelandi lelkész a sárospataki főiskolának 100.000 koronás alapítványt tett. Ugyanakkor Mezőssy Béla nyug. földmiv. miniszter egy birtokpörben kapott szakértői tiszteletdíjából 50.000 koronát küldött a sárospataki könyvtár gyarapítására.

Takaró Géza kiment Amerikába. Takaró Gézát, midőn tavasszal Amerikában járt, a new-yorki egyház meghívta lelkészül. Hosszas gondolkodás után a meghívást elfogadta és szeptember 29-én családjával együtt elindult az újvilág felé. A Budapest-kőbányai gyülekezetre, valamint az egész magyarországi református egyházra érzékeny veszteséget jelent távozása.

Hivatalos rész.

A püspök nélkül maradt református egyházmegyék helyettes elnöksége.

1608–1922.

A kebelbeli elemi iskolai Tanítókarnak.

A közoktatásügyi minisztérium kolozsvári államtitkárságnak 31354–1922. VI. sz. leirata folytán tudomásra hozom, hogy dr. Gh. Joanovici „Alkotmánytan és jogismeretek” című tankönyvét a magyar tannyelvű tanítóképzők és magyar tanítók részére jóváhagyta. Felhívom a figyelmet, hogy ezt a tankönyvet lehetőleg minden tanító megszerezni annyival inkább igyekezzék, mert ebben az alkotmánytan tanítására nézve nagyon szükséges utasításokat talál. A tankönyv a „Minerva” intézet kiadásában Kolozsvárott 15 leírt szerezhető meg.

Teljes tisztelettel
Nagyvárad, 1922 november 8.

Sulyok.

Pályázat

az albisi kántortanítói állásra.

Javadalom: 1. Az egyház pénztárából évi 2738 lei; 2. 21 katasztrális hold és 1285 □-öl szántóföld. Ebből 16 kat. hold tanítói javadalom, 5 kat. hold és 1285 négyszögöl föld kántori javadalom. Két kataszteri hold az egyházzal közös darabban lévén, ennek használatára évenként 1925 november 1-ig 1820 lei, 19 kat. hold és 1285 □-öl föld egy tagban lévén, ennek évi használatára értéke 580 lei holdankint, 9850 lei. Ez azért van ennyiben értékelve, mert a községi földek, kisholdanként 350 leitől 600 leig vannak évenként kiadva; 3. Egy telek után erdő illetőség évi értéke 200 lei; 4. Temetési stóla öt évi átlag 100 lei; 5. Lakás, udvar és kert 567 □-öl [3 szoba, konyha, külső belső kamra, pince, istálló, szin, sertésöl] összesen 14708 lei.

Kötelesség: A IV–VI osztályu vegyesiskola vagy I–VI. oszt. fiúiskola vezetése és tanítása a kerületi tanterv szerint. Templomi isteni tiszteleteknél és temetéseknél a kántori teendők. Lelkész akadályoztatása esetén és a kánonikus órákon templomi szolgálat. Ismétlődő iskolások tanítása a községtől adandó különdíjazás mellett.

Jegyzet: 1. Földek állami adóját egyház fizeti. 2. Ezen tanító állással a kántori teendők végzése egybe van kötve. 3. Tanítói lakásnak évenként kétszeri tisztogatására az egyház meghatározott összeget ad.

Pályázati határidő november 20. Kellően felszerelt pályázati kérvények a presbyteriumhoz intézendők. — Az állás azonnal elfoglalandó.

Albis, 1922 november 1.

Presbyterium.

A várasfenesi református egyház második tanító állására az „Egyházi és Iskolai Szemle” 21-ik számába közzétett pályázati hirdetést visszavonja.

Segédlelkész

keres a szatmárhegyi református egyház.

Fizetés: mosás nélkül, teljes ellátás, lakás, fűtés és évi 8000 lei (nyolcezer) készpénz, vagy: lakás, 4 méter tűzifa beszállítva és 15,000 lei készpénz, részint államsegélyből, részint az egyház pénztárából.

Kötelesség: az állami iskolákban hitoktatás, heti 10–12 órán és lelkész mellett segédkezés. Az állás azonnal elfoglalandó.

A szatmárhegyi ref. egyház 1922. október 15-én tartott presbyteri üléseéből.

Makay Elek,
ref. lelkész.

Az egyházkerületi elnökség felhívja a lelkész urakat, akik Az 1494–1922. számú körlevelet esetleg nem kapták meg, hogy sürgősen jelentsék be.

MEGJELENT

MAGYAR REFORMÁTUS NAPTÁR

Kapható: a lelkészi hivataloknál,
a könyvkereskedésekben és Béres
Károly nyomdájában, Nagyváradon.

**Református
iskolák összes tankönyvei,
író- és rajzszerkek,
iskolai nyomtatványok**
kaphatók

Mégai és László

könyvnyomda, könyv- és papírkereskedés
ORADEA-MARE—NAGYVÁRAD,
Str. Avram Iancu [Kossuth] utca 2
Telefon 6-23

**Legolcsóbb árak!
Pontos kiszolgálás!**

3